

وضعیت آشنایی پزشکان و پرستاران با مراکز اطلاع‌رسانی دارو و سموم در شهر تهران

دکتر خیراله غلامی، دکتر پرستو میرزا بیگی
گروه داروسازی بالینی، دانشگاه علوم پزشکی تهران

به مراکز اورژانس و نیز کاهش میزان مورتالیتی و موربیدیتی بیماران، به تدریج تعداد آن‌ها در اقصی نقاط دنیا افزایش یافت، به گونه‌ای که در حال حاضر در ایران تعداد ۳۲ مرکز مشغول فعالیت می‌باشند. یکی از این مراکز، مرکز اطلاع‌رسانی دارو پزشکی داروخانه ۱۳ آبان می‌باشد که در سال ۱۳۸۶ با هدف اطلاع‌رسانی علمی به جامعه پزشکی و مردم، انتشار خبرنامه، کتب، مقالات و بسته‌های آموزشی، برگزاری جلسات علمی - آموزشی، بازآموزی‌های مدون و غیرمدون و نیز همکاری با اعضا هیات علمی دانشگاه‌ها راه‌اندازی گردید.

تجویز دارو شایع‌ترین مداخله پزشکان در کنترل بیماری‌ها می‌باشد. بالطبع مصرف گسترده فرآورده‌های دارویی مشکلات قابل توجهی را در رابطه با مصرف و یا عدم مصرف به دنبال خواهد داشت. لذا اهمیت وجود مراکز تحت عنوان مراکز اطلاع‌رسانی دارو و سموم با توجه به نقش آن‌ها در اطلاع‌رسانی به جامعه به منظور افزایش سطح آگاهی در خصوص استفاده مناسب از دارو قابل توجه می‌باشد. بعد از شکل‌گیری اولین مرکز اطلاع‌رسانی در سال ۱۹۶۲ در دانشگاه کنتاکی آمریکا، با توجه به هدف و نقش این مراکز در کاهش مراجعه افراد

۲ درصد کارشناس ارشد پرستاری، ۱۸ درصد کارشناس پرستاری و ۲ درصد سایرین بودند. از شرکت‌کنندگان در مطالعه ۶۶ درصد هیچ‌گونه آشنایی با مراکز اطلاع‌رسانی دارو و سموم نداشتند. از کل شرکت‌کنندگان در مطالعه ۳۴ درصد با مراکز اطلاع‌رسانی آشنایی نسبی داشتند که از این بین به تفکیک ۳۶ درصد با مرکز اطلاع‌رسانی سموم بیمارستان لقمان، ۲۲ درصد با مرکز اطلاع‌رسانی دارو پزشکی داروخانه ۱۳ آبان و ۱۲ درصد با مرکز اطلاع‌رسانی دارو و سموم وزارت بهداشت آشنایی داشتند.

علی‌رغم آشنایی یک سوم از شرکت‌کنندگان در مطالعه ۹۰ درصد از افراد شرکت‌کننده هیچ‌گونه تماسی با این مراکز نداشته‌اند و تنها ۱۰ درصد آن‌ها با تعداد دفعات کمتر از ۵ بار با این مراکز تماس گرفته بودند.

شرکت‌کنندگان اظهار داشتند که منبع اطلاعاتی آن‌ها بیشتر مراجع پزشکی و اطلاعات دارویی می‌باشد، هم‌چنین سؤال نمودن از همکاران با تجربه جهت کسب اطلاعات پزشکی و دارویی نیز عنوان شد.

از شرکت‌کنندگان ۳۱/۲۵ درصد ضمن داشتن آشنایی قبلی با این مراکز اظهار داشتند در آینده با آن‌ها تماس خواهند گرفت. در مقابل ۲/۰۸ درصد آن‌ها اظهار داشتند که هیچ‌وقت با چنین مراکزی تماس نخواهند گرفت. ضمناً از میان افرادی که فاقد هرگونه آشنایی قبلی با این مراکز بودند ۵۶/۲۵ درصد امکان برقراری ارتباط و تنها ۱۰/۴۱ درصد عدم برقراری

این مرکز در تیر ماه ۸۸ با هدف ارتقا سطح آشنایی جامعه پزشکی با فعالیت مراکز دارو و سموم اقدام به اجرای طرح نظرسنجی از پزشکان و پرستاران محترم در خصوص آشنایی جامعه پزشکی با فعالیت مراکز دارو و سموم شهر تهران نمود.

به منظور انجام این طرح در ابتدا فرم نظرسنجی طراحی گردید (پیوست)، که در آن مواردی چون مشخصات فردی (اعم از سن، جنس، وضعیت و مقطع تحصیلی)، آشنایی و یا عدم آشنایی با مراکز موجود، برقراری و یا عدم برقراری ارتباط با این مراکز، وضعیت کسب اطلاعات پزشکی و دارویی از منابع مختلف ارزیابی عملکرد فرد نسبت به این مراکز در صورت شناخت آن‌ها و در پایان انتظارات این افراد در زمینه پاسخگویی و رفع نیازهای حرفه‌ای خود از مراکز فوق پرسیده شده بود.

کلیه فرم‌های توزیع شده (۵۰ فرم) در بین افراد درگیر در حلقه درمان تکمیل گردیدند. پس از جمع‌آوری و بررسی این فرم‌ها نتایج ذیل حاصل گردید. میانگین سنی افراد شرکت‌کننده در مطالعه ۳۲ سال و نسبت خانم‌ها به آقایان ۲/۵ به ۱ بود. از نظر وضعیت تحصیلی؛ ۷۸ درصد افراد شرکت‌کننده پزشکان، ۲۰ درصد پرستاران و ۲ درصد را سایرین تشکیل می‌دادند.

مقطع تحصیلی افراد شرکت‌کننده به قرار زیر بود:

۶ درصد افراد فوق تخصص، ۴۸ درصد دکترای تخصصی، ۲۴ درصد دکترای عمومی

این مراکز به واحدهای درمانی، حضور افراد متخصص در این مراکز و ... اشاره نمود.

با توجه به میزان آشنایی جامعه پزشکی و دیدگاه آن در رابطه با وجود و فعالیت مراکز اطلاع‌رسانی دارو و سموم به نظر می‌رسد تلاش در جهت اطلاع‌رسانی جامع و دقیق در زمینه آشنایی با این مجموعه‌ها و ابعاد مختلف فعالیت آن‌ها لازم و ضروری است. تا در سایه این آشنایی و شناخت امکان برقراری بیشتر ارتباط، جلب رضایت‌مندی، اعتماد، کمک و رایحه راه‌کارهایی جهت بهبود عملکرد این مراکز و به‌کارگیری درمان‌های کافی و موثر از سوی حرف پزشکی میسر شود.

تماس با مراکز اطلاع‌رسانی دارو و سموم را اعلام نمودند.

در پایان نقطه نظرات متفاوتی در زمینه پاسخ‌گویی مراکز فوق‌الذکر مطرح گردید که از آن جمله می‌توان به امکان پاسخ‌گویی ۲۴ ساعته از سوی این مراکز، همچنین قابل دسترس بودن این مراکز و امکان برقراری سریع ارتباط با آن‌ها، پاسخ‌گویی حرفه‌ای از سوی این مراکز و به عبارتی رایحه اطلاعات ضروری، مفید و سازماندهی شده ضمن بالا بودن صحت اطلاعاتی که در اختیار این افراد قرار داده می‌شود، معرفی و رایحه اطلاعات لازم در خصوص داروهای جدید، معرفی دقیق

طرح نظرسنجی از پزشکان و پرستاران
در خصوص میزان آشنایی با مراکز اطلاع‌رسانی دارو و سموم در شهر تهران

مشخصات فردی:

سن:

جنس: زن مرد

وضعیت تحصیلی: پزشک پرستار مقطع تحصیلی:

آیا با فعالیت مراکز اطلاع‌رسانی دارو و سموم (DPIC) در تهران آشنایی دارید: بله خیر

کدام یک از مراکز اطلاع‌رسانی دارو و سموم را می‌شناسید؟

مرکز اطلاع‌رسانی دارو و سموم داروخانه ۱۳ آبان مرکز اطلاع‌رسانی دارو و سموم وزارت بهداشت و درمان
مرکز اطلاع‌رسانی سموم لقمان هیچکدام

طی یک ماه گذشته چند بار با مرکز اطلاع‌رسانی دارو و سموم (شماره ۸۲۱۰۱ و ۰۹۶۴۶) تماس گرفته‌اید؟

تماس نگرفته‌ام کمتر از ۵ بار کمتر از ۱۰ بار بیش از ۱۰ بار

راه‌های دریافت اطلاعات	هیچ وقت	گاهی	مرتباً
مرکز اطلاع‌رسانی دارو و سموم تلفنی			
کتاب مرجع پزشکی و اطلاعات دارویی			
نرم افزارهای اطلاع‌رسانی و مرجع رایانه‌ای			
مجلات و ژورنال‌های پزشکی			
سایت‌های معتبر علمی - اینترنتی			
همکاران باتجربه			

لطفاً مشخص فرمایید که از هر کدام یک از راه‌های دریافت اطلاعات پزشکی و دارویی روبه‌رو چه مقدار استفاده می‌نمایید؟

در صورت مهم و ضروری دانستن وجود چنین مرکزی، در رابطه با تماس تلفنی با این مراکز عملکرد آینده خود را چگونه می‌دانید؟

- از قبل با این مراکز آشنایی داشته‌ام و در آینده با آن‌ها تماس می‌گیرم.
- از قبل با این مراکز آشنایی داشته‌ام و در آینده با آن‌ها تماس نمی‌گیرم.
- از قبل با این مراکز آشنایی نداشته‌ام و در آینده با آن‌ها تماس می‌گیرم.
- از قبل با این مراکز آشنایی نداشته‌ام و در آینده با آن‌ها تماس نمی‌گیرم.

انتظار شما از مراکز اطلاع‌رسانی دارو و سموم جهت پاسخگویی و رفع بخشی از نیازهای حرفه‌ای خود چیست؟

.....
.....